

Møde mellem afgivere og modtagere

Rundt om grammatikken i de romanske fag

Hanne Leth Andersen

Lektor, Ph.D.
Århus Universitet

Der eksisterer et behov for et fælles diskussionsforum for undervisere i grammatik og andre sproglige discipliner på forskellige niveauer inden for de romanske sprog. Det kan man ikke være i tvivl om efter de to første møder i denne kreds, Århus august 1997 og København maj 1999, begge gange med stor tilslutning og stor diskussionslyst.

Det overordnede tema for mødet i København, der var arrangeret af Lene Schøsler og Gunver Skytte, var overgangen mellem gymnasium og universitet og mellem universitet og gymnasium, hvorved man havde valgt at fokusere på de klare forbindelseslinjer, der eksisterer mellem disse uddannelsesinstitutioner, som kontinuerligt uddanner kandidater til hinanden. Der var indlæg om grammatikundervis-

ning og IT, om arbejde med registerforskelle (via talesprogskorpora eller paralleltekster) og om forholdet mellem lingvistisk teori og praktisk anvendelse i universitetets grammatikundervisning. De meget aktive deltagere repræsenterede primært gymnasieskolen, universitetet og handelshøjskolerne.

Informationsteknologi

De romanske sprogundervisere siger ja til IT, med eller uden K (for kommunikation). Både gymnasie- og universitetslærere gav udtryk for et behov for og en lyst til at bruge de nye muligheder med informations- og kommunikationsteknologi. Her gælder det om at lære at bruge internettet konstruktivt, udbrede kendskabet til den interaktive videobaserede sprogundervisning, supplere grammatikundervisningen

med syntaksprogrammer til individuel analysetræning og endelig at udnytte gode databaser med skriftsprog- og talesprogskorpora som basis for en udvikling af den sproglige bevidsthed hos vore elever og studerende.

Michael Skovgaard-Hansen (Aurehøj Gymnasium, latin) gav klart udtryk for, at også universitetslærerne må følge med i I(K)T, hvis man ikke ønsker at miste de bedste studerende. Han pegede på syntakstræningsprogrammerne VIA (cf. [www.hum.ku.dk/romansk/under 'forskningsprojekter'](http://www.hum.ku.dk/romansk/under%20forskningsprojekter)) og VISL (<http://visl.hum.ou.dk>) til individuel og kollektiv reparation af grammatikunderskuddet hos både gymnasieelever og studerende. Her er faktisk et svar på nogle af de gængse undervisningsfloskler, såsom effektivisering, individualisering, differentiering og tværfaglighed.

Registerforskelle og kontrastive analyser

Flere indlæg lagde op til et arbejde med registerforskelle og kontrastive analyser. Lene Schøsler (KU, fransk) argumenterede for brugen af korpora, fordi det skærper analyseevnen i teori og praksis, fordi det styrker selvstændigheden og kombinerer empiri og teori - og fordi det er spændende og nærværende. Også efter startniveau er der glimrende muligheder for at benytte databaser til sine studier, som f.eks. FranText (<http://zeus.inalf.cnrs.fr/frantext>) og INTEX (www.ladl.jussieu.fr/INTEX).

Gunver Skytte (KU, italiensk) understregede det væsentlige i at fokusere på

forskelle mellem tale og skrift, ikke mindst når man arbejder med de romanske sprog, hvor disse forskelle er så iøjenfaldende, og hun påpegede samtidig, at kontrastive analyser, det være sig skrift vs. tale eller sammenligninger med andre fremmedsprog, samt generel brug af paralleltekster, i høj grad kan fremme den sproglige bevidsthed.

Erling Strudsholm (KU, italiensk) præsenterede et konkret italiensk talesprogskorpus, der danner basis for frekvensordbogen LIP¹, og dettes anvendelsesmuligheder i sprogundervisningen. Dette korpus indeholder primært standardsprog, men er opbygget med henblik på at tilgodese den genrebaserede variation og rummer både det spontane sprog og det mere formelle, forberedte sprog, samt diverse former for mediesprog. Desværre er lydsiden ikke udgivet, hvilket absolut må være ønskeligt for ethvert arbejde med talt sprog.

I forlængelse af registerproblematikken fremlagde Anita B. Hansen (KU, fransk) bl.a. resultater fra forskellige statistiske studier af fransk talesprog, der har identificeret de mest centrale konjunktivkontekster og foreslog, at disse kontekster kunne udgøre kernen i tilegnelsen af konjunktivreglerne i grammatikundervisningen (inspireret af fonetikundervisningens tilgang til regelsæt for f.eks. *liaison*). Selvom det er klart, at gymnasieskolen og universitet har forskellige behov, ikke mindst på netop dette område, var der udbredt enighed om, at en korpusbaseret sprogindlæring i sig selv er fordelagtig, fordi man

ved brug af naturligt forekommende, ikke lærebogstilrettelagt sprog næsten uundgåeligt får kendskab til flere registre og genrer, f.eks. med henblik på social, alders- og kønsmæssig, dialektal og diamesisk (tale / skrift) variation.

Grammatik og lingvistisk teori

De romanske sprogundervisere sagde også ja til teori, nærmere betegnet teori i grammatikundervisningen. I den sammenhæng beskrev undertegnede et romansk sprogstudiums forskellige sproglige discipliner og diskuterede deres indbyrdes sammenhæng og nødvendige samtænkning, netop med henblik på at tilgodese både den enkeltes sprogfærdighed og den lingvistiske teori. Det sproglige bør opfattes bredere end det ofte bliver, idet moderne lingvistiske teorier ikke blot ser sproget som et system, men i et utal af mere eller mindre tværvideenskabelige tilgange udvider sprogbegrebet og dermed potentielt kan tiltrække langt flere studerende, end det traditionelt har været tilfældet, set ud fra valg af speciale-emner.

Maj-Britt Mosegaard Hansen (KU, fransk) argumenterede for en grammatikundervisning, der ser i øjnene, at teorien er i centrum, af videnskabsteoretiske årsager (ingen beskrivelse er teorifri, fordi den altid baserer sig på valg), men også fordi undervisningen er forskningsbaseret og som sådan må forholde sig videnskabeligt, snarere end rent praktisk til sproget. Det er mest hensigtsmæssigt, at beskrivelsens bagvedliggende teorier er eksplicite

snarere end implicite. Dette synspunkt fandt støtte blandt gymnasielærerne i salen, som netop gerne ville modtage kandidater fra universiteterne med så stor teoretisk viden som muligt og selv have lov til i forbindelse med pædagogikum at bidrage med pædagogiske og didaktiske problemstillinger.

Godt forum

Det generelle indtryk af denne debatdag var meget positivt. Konklusionen var klart, at vi må fortsætte med at tale sammen, fordi vi faktisk har noget at tale sammen om. Vi har i vore fællesromanske møder et godt forum, med mulighed for mange spændende oplæg og vinkler på sprogundervisningen. Men vi skal samtidig huske vore små og store fagblade og de mange glimrende hjemmesider med spændende informationer om, hvad der rører sig rundt omkring i landet, med links, forskellige arbejdsredskaber og gode ideer lagt ud til alle. Og så lød der en invitation fra gymnasieskolen til underviserne fra universitet og handelshøjskole til at komme på besøg og ikke blot at gå ud fra, at gymnasiet nok stadig ser ud som det gjorde, da vi selv gik der for færre eller efterhånden flere år siden. Gør det! Lad os besøge hinanden i vore institutioner, lad os samtale og samarbejde i hverdagen, og lad os så mødes til næste romanske sprog-møde i Odense i efteråret 2000.

Noter

Lessico di frequenza dell'italiano parlato. Tullio de Mauro et al. Milano, Etaslibri, 1994. 542 s. + 2 disketter. (Collana Fondazione IBM)